

Wetenschap en techniek - begrippen kleuter en lager onderwijs - kennen en kunnen benoemen

Domein	Subdomein	Jongste kleuters	K2	K3	1ste	2de	3de	4de	5de	6de
Organismen	Classificatie	de planten de dieren	de zoogdieren de vogels de vissen	de insecten de spinnen de fauna de flora	Classificatie de fauna: - de zoogdieren - de vissen de flora	Classificatie de fauna: - de zoog- dieren - de vissen - de vogels de flora	de schimmels de spinachtigen de insecten Classificatie de fauna: - de zoogdieren - de vissen - de vogels - de insecten - de spinachtigen de flora de schimmels	de gewervelde dieren de ongewervelde dieren - ongewervelden de amfibieën Classificatie de fauna: de gewervelden - de zoog- dieren - de vissen - de vogels - de insecten - de spin- achtigen de flora de schimmels	de reptielen de geleedpotigen Classificatie de fauna: de gewervelden - de zoogdieren - de vissen - de vogels - de reptielen - de amfibieën de ongewervelden - de geleedpotigen - de insecten - de spinachtigen de flora - de zaadplanten de schimmels	de sporenplanten de bacteriën het classificeren de taxonomie de ongeslachtelijke voortplanting Classificatie de fauna: de gewervelden - de zoogdieren - de vissen - de vogels - de reptielen - de amfibieën de ongewervelden - de geleedpotigen - de insecten - de spinachtigen - andere ongewervelden de flora - de zaadplanten - de sporenplanten de schimmels de bacteriën
	Ontwikkeling en voortplanting		geboren worden groeien de geboorte het zogen het jong de volwassene het ei uitkomen het kuiken het volwassen dier	kiemen sterven Van de plant: - kieming - groei - voortplanting - dood Van het dier: - geboorte - groei - voortplanting - dood Van de mens: - geboorte - groei - voortplanting - dood			de metamorfose het ei de larve de pop het imago	de levenscyclus het volwassen dier	de voortplanting de geslachtelijke voortplanting de bestuiving de bevruchting	de ongeslachtelijke voortplanting

Domein	Subdomein	Jongste kleuters	K2	K3	1ste	2de	3de	4de	5de	6de
Relatie tussen organismen en tussen organismen en omgevingsfactoren in biotoop	Relatie tussen organismen onderling en hun omgeving	Benoemen wat ze eten	Veel voorkomende organismen in hun omgeving benoemen Benoemen wat mensen eten Benoemen wat dieren eten	Veel voorkomende organismen in hun omgeving benoemen	Afval: • het sorteren - restafval - PMD - papier en karton - groenafval	Afval: - het recyc-leren	de voedselketen	Afval: - de preventie - het her-gebruik - de recyclage - het ver-branden - het storten de biotoop de voedsel-kringloop de voedselpiramide de producenten de consumenten de reducenten	het voedselweb	de biodiversiteit het grasland het bos de heide de zee de kust het stadslandschap het agrarisch landschap het zoet water het ecosysteem
	Bouw van organismen		Van planten - de wortel - de sten-gel - het blad - de bloem Van dieren - de kop - de romp - de poten - de staart - de hoof - de klauw - de tan-den Van vogels - de bek - de vleu-gels - de veren Van vissen - de vinnen - de schub-ben	Van insecten - de kop - het borststuk - het achterlijf - aantal poten Van spinnen - het kopborststuk - het achterlijf - aantal poten	de wervelkolom de stam de vrucht het zaad	Paddenstoelen: • de paddenstoel - de hoed - de steel - de sporen	Schimmels: - de schimmel- draden - de buisjes - de plaatjes - de zwamvlok - de ring - het vruchtlichaam Insecten: - de antennes - de facetogen - het segment	koudbloedig warmbloedig het transport	de kelkbladeren de kroonbladeren de stamper de meeldraden het vruchtbeginsel de schubben (reptielen)	de stek de bol de knol de wortelstok de uitloper de cel de erfelijke eigenschappen de evolutie de soort de aanpassing
	Energiebronnen en voedingsstoffen	Kennen verschillende voedingsmiddelen	Kennen verschillende voedingsmiddelen	Kennen verschillende voedingsmiddelen				de voedings- middelen de bouwstof de brandstof de beschermende stof	de voedingsstoffen de suiker het eiwit het vet het water het mineraal de vitamine de vezels	de fotosynthese de koolstofdioxide het zuurstofgas

Domein	Subdomein	Jongste kleuters	K2	K3	1ste	2de	3de	4de	5de	6de
Menselijk lichaam	Fysieke functies van de mens	het hoofd de ogen de oren de neus de mond het haar de armen de benen de handen de vingers de voeten de tenen de buik de rug de schouders	de tanden de tong proeven de honger de dorst de maag de huid voelen zien horen ruiken	de spieren bewegen de botten steunen de longen ademen het hart de hartslag	de melktanden het gebit het speeksel	de slokdarm	de beweging de spieren de pezen het skelet de gewrichten de steun (skelet)	de spijsvertering het volwassen gebit de lever de darmen de anus	de waarneming de zintuigen de hersenen de zenuwen de ademhaling de keel de luchtpijp de longen	de voortplanting de teelbal de zaadleider de penis het sperma de eierstok de eileider de eikel de baarmoeder de vagina de bloedsomloop de bloedvaten de ader de slagader de haarvaten zuurstofrijk zuurstofarm
Materie	Eigenschappen van materie		Kennen veel voorkomende vormen van materie	Gekende voorwerpen benoemen uit welke materie ze gemaakt zijn			vaste stof vloeistoffen gas	de materie natuurlijk synthetisch omkeerbare reactie onomkeerbare reactie	de deeltjes de zuivere stof de verbinding	de massadichtheid
Natuurkundige verschijnselen	Verandering van aggregatie-toestand						vast vloeibaar gasvormig smelten stollen verdampen het smeltpunt het kookpunt Water: - ijs - water - waterdamp			
	Energie en warmte				de temperatuur de energie		thermische energie de energieomzetting			energieomzetting kernenergie elektrische energie chemische energie
	Licht	de zon licht donker	het licht de lamp de schaduw de spiegel						reflecteren absorberen doorlaten	
	Geluid		luid stil	hoog laag		de geluidsbron de luidspreker		de trilling de toonhoogte de frequentie		
	Kracht en beweging					de kracht de snelheid de beweging versnellen vertragen		de massa de plaats de weerstand de richting	het gewicht de druk de weerstand	
	Elektriciteit			het stopcontact de batterij		de schakelaar de stroom		de elektrische schakeling de stroomkring de energiebron de verbruiker		de geleider de isolator de spanning de stroomsterkte de elektrische schakeling de stroomkring de energiebron de verbruiker de schakelaar
	Magnetisme		de magneet magnetisch	aantrekken afstoten	de noordpool de zuidpool		het magnetisme			

					de magnetische polen het kompas		de magnetische kracht het magnetisch veld			
Domein	Subdomein	Jongste kleuters	K2	K3	1ste	2de	3de	4de	5de	6de
Systematische en methodische benadering van wetenschappelijke en technologische problemen	Onderzoekende houding					het onderzoek	de onderzoeksvraag de conclusie	de hypothese eerlijk onderzoeken	de onderzoeksproces eerlijk onderzoeken verkennen onderzoek opzetten onderzoek uitvoeren concluderen presenteren	
	Ontwerpend leren						de ontwerpvrage		verkennen ideeën verzinnen en selecteren het ontwerp plannen het ontwerp realiseren testen	ontwerpen optimaliseren de ontwerpcyclus testen en optimaliseren presenteren
Technologie	Hoe mens, wetenschap en techniek elkaar beïnvloeden						de uitvinding		de wetenschap de technologie	de wisselwerking de technologische ontwikkeling de wetenschappelijke ontdekking de innovatie de duurzaamheid de ecologische voetafdruk de ethiek
	Technische systemen hanteren				de schroevendraaier de hamer	monteren demonteren de klauwamer de nijptang de boor de handboor de rolmeter het lijmpistool de (lijm)klem	de platte bektang de zijknijptang de ronde bektang	de waterpas de ringsleutel de steeksleutel het schuurblok de handzaag de zaagbeugel	herstellen onderhouden vervangen de bandenwipper de inbusleutel de dopsleutel de boormachine de bankschroef de accu-machine	de draadstripper de striptang de universele tang de soldeerbout
	Technische systemen beschrijven							de onderdelen	de hefboom de katrol	het tandwiel de riem de ketting het technische systeem de vormgeving het design